

Dla młodzieży w wieku 11-15 lat

Razem różniej

Materiały edukacyjne wspierające rozwój i ułatwiające
zrozumienie międzykulturowe.

EDUCATION ABOVE ALL & INSTYTUT EDUKACJI POZYTYWNEJ

التعليم | education
فوق | above
الجميع | all

Razem różniej

Partnerzy programu:

storyweaver PRATHAM BOOKS

Projekt realizowany w Polsce przez **Instytut Edukacji Pozytywnej**.
Wszystkie materiały dostępne są bezpłatnie do wykorzystania
z uczniami i uczennicami z Polski i Ukrainy na licencji Creative
Commons

Więcej materiałów dydaktycznych oraz szkoleniowych znajdziesz
na stronie:

edukacjamamoc.pl

SIERPIEŃ 2022

WPROWADZENIE

Celem tego programu jest nauka empatii i zrozumienia międzykulturowego.

Ćwiczenia z tego zeszytu powinny być wykonywane w parach - uczeń z kraju goszczącego i gość - uczeń z Ukrainy. Polecamy raz w tygodniu zamianę par tak, by uczniowie mogli pracować z różnymi osobami, co ułatwi szybszą integrację grupy.

Dopasuj program do swojej klasy!

Jeśli nie ma możliwości pracy w parach, to prosimy o stworzenie małych grup pamiętając, aby nowy uczeń czuł się komfortowo i bezpiecznie.

PROJEKT

JAK WPŁYWA NA ZROZUMIENIE MIĘDKULTUROWE?

Stwórz własny paszport

Pierwsze zapoznanie - dowiadywanie się więcej o sobie nawzajem i określanie podobieństw/różnic.

Razem różnie!

Budowanie nowych relacji i komunikowanie emocji. Rozwijanie empatii.

Stwórz narodową markę

Wzajemne poznawanie swoich kultur i cech charakterystycznych krajów.

Dzielimy się opowieściami

Budowanie umiejętności czytania i pisania, odkrywanie i wymyślanie nowo historii na temat swoich krajów.

O czym warto pamiętać?

- Program został starannie zaprojektowany z wrażliwością na kontekst. Jednakże, jeśli jakkolwiek czynność jest dla nowego ucznia zbyt trudna emocjonalnie, przerwij zadanie i rozważ dalsze kroki.
- Upewnij się, że uczniowie mówią do siebie z szacunkiem i dołącz, jeśli uważasz, że potrzebna jest pomoc. (Na przykład: zacznij dzień od wzajemnego przywitania, upewnij się, że nie przerywają sobie nawzajem, itp.)
- Proszę bądźcie cierpliwi, gdyż dla uczniów to całkiem nowa i często trudna sytuacja.
- Młodszy uczniowie mogą rysować lub odpowiadać na głos zamiast pisać. Niektóre czynności mogą wymagać uproszczenia lub będą wymagały również Twojego wsparcia.
- Przeczytaj na głos poszczególne historie i omów z uczniami pytania, które się z nimi wiążą.
- Miej na uwadze emocje i wyzwania, które towarzyszą zadaniom w parach lub grupach. Jeśli widzisz, że pojawia się sytuacja konfliktowa, warto zająć się problemem, zanim sytuacja rozwinie się w niekontrolowany sposób.
- Jeśli ćwiczenie jest wykorzystywane w kontekście grupowym lub rodzinnym, powinno odpowiadać zainteresowaniom, poziomom funkcjonowania i potrzebom każdego z członków grupy.
- Każdego dnia: Pamiętaj, aby na początku dnia dać uczniom czas na wykonanie ustalonej codziennej rutyny (np. narysowanie, jak się czują). Znajdź czas na rozmowę o tych emocjach.

NARYSUJ SIEBIE

Moja nowa podróż

Imię: _____

TYDZIEŃ 1.

DZIEŃ 1.

DZIEŃ 2.

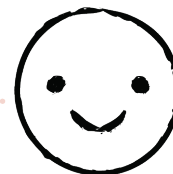
DZIEŃ 3.

DZIEŃ 4.

DZIEŃ 5.

TYDZIEŃ 2.

DZIEŃ 1.

DZIEŃ 2.

DZIEŃ 3.

DZIEŃ 4.

DZIEŃ 5.

TYDZIEŃ 3.

DZIEŃ 1.

DZIEŃ 2.

DZIEŃ 3.

DZIEŃ 4.

DZIEŃ 5.

TYDZIEŃ 4.

DZIEŃ 1.

DZIEŃ 2.

DZIEŃ 3.

DZIEŃ 4.

DZIEŃ 5.

Brawo!

Tu i teraz

NA POCZĄTKU KAŻDEGO DNIA POSIEDŹCIE W SKUPIENIU PRZEZ 5 MINUT. SPRÓBUJCIE OKREŚLIĆ, CO SIĘ WŁAŚNIE DZIEJE WOKÓŁ WAS UŻYWAJĄC PIĘCIU ZMYŚLÓW I KOŃCZĄC ZDANIA:

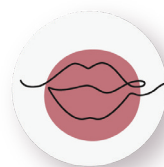
TU I TERAZ, WIDZĘ...

TU I TERAZ, SŁYSZĘ...

TU I TERAZ, CZUJĘ SMAK...

TU I TERAZ, CZUJĘ ZAPACH...

TU I TERAZ, ODCZUWAM...

Tydzień 1: Omówienie

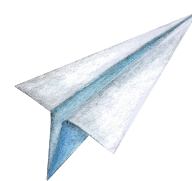
ZADANIE

Stwórz własny paszport

Zróbcie razem paszporty dla siebie nawzajem!

Czas na opowieść!

(Jestem) Tu nowa...

5

Stwórzcie mapę!

Połączcie swoje podobieństwa

4

Co widzicie?

Ruszcie wyobraźnię

3

Pierwsze spotkanie

Dowiedzcie się, kim jesteście.

2

Co Was łączy

Porozmawiajcie o Waszych podobieństwach

1

POTRZEBNE MATERIAŁY

- papier
- przybory do pisania/rysowania
- taśma samoprzylepna lub szpilka

OPIS

Uczniowie przeprowadzą wywiady i wykonają paszporty dla swoich nowych przyjaciół, aby wzmocnić więź, poznać różnice i podobieństwa oraz odkryć swoją tożsamość. Dzieci uczą się mówić o sobie i innych. Dostrzegają różnorodność, oswajają się z nią i poznają jej wartość.

POTRZEBNE
MATERIAŁY

Papier, przybory do pisania/rysowania

CELE

Główne cele:

- Wzajemne poznanie.
- Budowanie szacunku dla tego, co czyni ludźmi różnymi.

Cele:

- Stworzenie bezpiecznej strefy dla dzieci.
- Budowanie relacji między dziećmi.
- Wspólna zabawa.
- Dostrzeganie swoich mocnych stron.
- Praca nad rzeczami, które łączą.

Elementy z zakresu umiejętności edukacji polonistycznej i matematycznej:

- Identyfikacja i używanie słów pytających.
- Rozwijanie umiejętności przeprowadzenia rozmowy/wywiadu.
- Używanie wykresów do podsumowywania informacji

Założenia ogólne:

1

Poznanie tożsamości i podobieństw/różnic rówieśników.

2

Stworzenie szablonu paszportu oraz planu rozmowy/wywiadu w celu zebrania informacji.

3

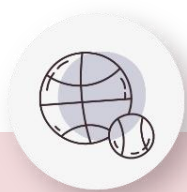
Rozwijanie umiejętności zadawania pytań i dzielenia się informacjami.

4

Tworzenie oryginalnej krótkiej historii inspirowanej bohaterami rozmów/wywiadów.

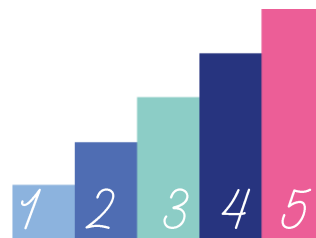
5

Prezentacja paszportu, krótkie opowiadania i podsumowanie zadania.

Ustawiamy się!

Dwie lub więcej drużyn po 5 osób.

Jak w to grać?

- Podzielcie się na grupy po 5 osób.
- Gdy padnie “CZAS START”, obliczcie dokładny wiek wszystkich osób w drużynie w oparciu o Wasze daty urodzenia i zapiszcie go w postaci dziesiętnej. (Na przykład: 13 lat i 6 miesięcy = 13,6)
- Ustawcie się w szeregu w kolejności od najmłodszego do najstarszego bez wypowiedzania słów i podpowiedzi!

Drużyna, która zrobi to prawidłowo i będzie najszybsza
- **WYGRYWA!**

Kto jest najmłodszy i najstarszy w grupie?

Jaka jest średnia Waszego wieku?

Jaki procent osób w grupie stanowią osoby poniżej 12 roku życia?

Projekt: Stwórz własny paszport

Do czego najbardziej są przydatne paszporty?

1. Przyjrzyjcie się dokładnie przykładom dowodów osobistych.

- Czego się dowiedzieliście o tych osobach?
Jakie informacje są zawarte w paszporcie? Czego możecie się domyślić, a nie jest zawarte w paszportach?

Znajdźcie 5 różnych rodzajów dokumentów identyfikacyjnych i możliwości użytkowania ich. Zapiszcie je poniżej.

Rodzaj dokumentu	GDZIE I JAK MOŻESZ GO UŻYĆ?

Porozmawiajcie z koleżankami i kolegami o swoich odpowiedziach.
Czy wypisaliście takie same dokumenty, czy różne?

2. Stwórzcie wzór paszportu specjalnie dla Waszej grupy. Jak by wyglądał? Jakie informacje by się na nim znalazły?

Projekt: Stwórz własny paszport

Co mówi nam to zdjęcie?

W ciągu jednej minuty zapiszcie wszystko, co przyjdzie
Wam do głowy, co przedstawia to zdjęcie?

Porozmawiajcie z osobą z pary lub grupy. Jakie były
ich spostrzeżenia?

Każdy z nas patrzy na świat w bliżej określony - własny sposób, widząc i
tworząc obraz osób lub wydarzeń poprzez **PRZYPUSZCZENIA**.
Przeanalizujcie, co z zapisanych przez Was notatek jest **FAKTAMI**, a co
zwyczajnymi **PRZYPUSZCZENIAMI**.

FAKTY

PRZYPUSZCZENIA

Mając do czynienia z różnymi sytuacjami, często
przyjmujemy założenia, które niekoniecznie są trafne.
Wynika to często ze stereotypów i uprzedzeń. Jak tego
unikać?

Projekt: Stwórz własny paszport

1. Pomyślcie, dlaczego zadajemy innym pytania?
2. Stwórzcie listę 10 - 12 pytań, które pomogą Wam lepiej poznać drugą osobę. Użyjcie każdego z tych pytań chociaż raz:

JAKA? JAKI?

KIEDY?

KTO? KIM?

ILE?

SKĄD?
GDZIE?

3. Porozmawiajcie z osobą z pary lub grupy oraz z 2 dodatkowymi osobami. Zapiszcie odpowiedzi.

4. Powiedzcie innym jedną zaskakującą ciekawostkę o osobie, z którą rozmawialiście

Co Was łączy?

Porozmawiajcie o Waszych podobieństwach!

- Przestudiujcie wszystkie odpowiedzi i policzcie, ile było takich samych.
- Dodajcie własne kategorie do tabelki poniżej.
- Przeliczcie procent % takich samych odpowiedzi w klasie!

Podobne odpowiedzi % = $\frac{\text{ilość osób z taką samą odpowiedzią}}{\text{ilość osób w klasie}} \times 100$

Kategoria	Zestawienie	Razem	%
Przykład: Blond Włosy		5	80%
Miesiąc urodzenia: _			
Wiek: _____			
Ulubiony kolor: _____			
Dodajcie własną kategorię			

Jak bardzo podobni lub różni jesteście?
Co na to wpływa?

Projekt: Stwórz własny paszport

Stwórz paszport dla osoby z pary i jeszcze dla dodatkowej osoby z grupy.

Imię: _____

Wiek: _____

Urodziny: _____

Ksywka: _____

Ulubiona piosenka: _____

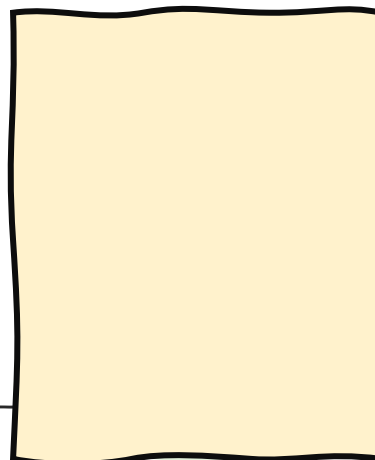

Zastanówcie się, jak te paszporty mogłyby być wykorzystywane i jakie informacje będą potrzebne.

Np.: Prawo jazdy muszą mieć typ pojazdu, którym dana osoba może kierować.

Poznaj swoje SUPERMOCE!

1. Porozmawiajcie w grupie, jakie są Wasze dobre i silne strony. Możecie użyć zwrotów z listy poniżej, które do Was pasują.
2. Znając już silne strony osoby z pary lub grupy, wymyślcie, jakie są ich SUPERMOCE. Wpiszcie to do ich paszportu.
3. Napiszcie krótkie opowiadanie o tej osobie z wykorzystaniem ich supermocy i przeczytajcie im Waszą historię. Podobało się im?

☐ Umiem słuchać	☐ Potrafię przewodzić
☐ Umiem współpracować	☐ Jestem uczciwa/uczciwy
☐ Jestem cierpliwy/cierpliwa	☐ Jestem porządny/porządna
☐ Jestem pomocy/pomocna	☐ Cenię swoją niezależność
☐ Szczerze mówię innym, co myślę	☐ Jestem spokojna/spokojny
☐ Umiem się poświęcić konkretnemu zadaniu	☐ Lubię się uczyć
☐ Jestem usportowiony/usportowiona	☐ Potrafię malować, rysować
☐ Mam dużą wyobraźnię	☐ Jestem pełna/pełny energii
☐ Jestem osobą ciekawą świata	☐ Jestem uprzejmy/uprzejma
☐ Znam zasady dobrego wychowania	☐ Jestem z natury wesoła/wesoły
☐ Jestem empatyczny/empatyczna	☐ Potrafię wypowiadać się publicznie
☐ Jestem wygadany/wygadana	☐ Jestem ambitny/ambitna
☐ Dbam o przyrodę	☐ Dbam o innych ludzi
☐ Jestem przyjaźnie nastawiony/a do wszystkich	☐ Jestem kreatywny/kreatywna
☐ Mam poczucie humoru	☐ Potrafię rozwiązywać problemy
☐ Potrafię przekonywać innych	☐ Mam wycucie muzyczne
☐ Potrafię śpiewać	☐ Dobrze radzę sobie z technologiami
☐ Potrafię uczyć innych	☐ Potrafię doradzać innym
☐ Jestem pracowity/pracowita	☐ Jestem wrażliwy/wrażliwa
☐ Mam otwarty umysł na różne argumenty	☐ Jestem krytyczny/krytyczna
☐ Umiem wybaczać	☐ Potrafię planować swój czas
☐ Akceptuję to, że inni ludzie są ode mnie różni	☐ Jestem szczery/szczera

Projekt: Stwórz własny paszport

Udekorujcie Swoje paszporty.

Zgaduj - zgadula

- Przed rozdaniem paszportów odczytajcie wybrane szczegóły. Nie mówcie na głos imienia tej osoby, ani nie pokazujcie zdjęcia lub obrazka.
  - Zapytajcie innych, czy wiedzą czyj to paszport.
- Przed rozdaniem kartek podajcie informacje z kategorii, które utrudniłyby innym odgadnięcie, o kogo chodzi!
- Możecie również stworzyć wiersze opisujące każdego członka grupy.

Jeśli piszecie wiersz, oto kilka podpowiedzi:

- Niech będzie krótki i prosty
- Nie wymieniajcie imienia osoby z wiersza

To jest super pozytywna dziewczyna,
Co w tańcu się niezłe wygina.
Lubi gotować i czasem piecze,
A na wycieczkach się nigdy nie wlecze.
Jak powie żart, to wszyscy się śmieją
O kim tu rymy tak mi się kleją ?

Projekt: Stwórz własny paszport

1. Czy Twoim kolegom i koleżankom spodobał się paszport zrobiony przez Ciebie?
2. Czy chcesz coś zmienić w swoim paszporcie?
3. Do czego przydałby Ci się taki paszport?

Mapa podobieństw

Stwórzcie mapę podobieństw

Krok 1.

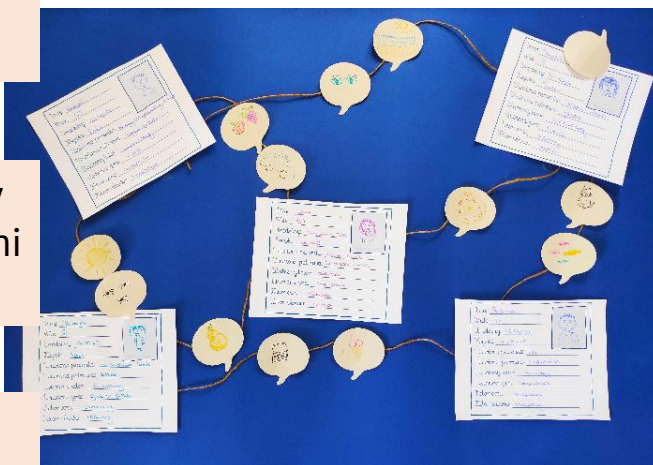
Wszystkie Wasze paszporty umieście na dużym plakacie.

Krok 2.

Użyjcie włóczki lub sznurka, aby zrobić połączenia między waszymi paszportami.

Krok 3.

Na każdym połączeniu zróbcie osobny napis przedstawiający to, co was łączy.

Porozmawiajcie o tym:

1. Kim jesteście jako jednostki?
2. Kim jesteście jako część tej grupy?

Ta nowa

Gdy trafiamy do nowego miejsca, spotykamy nowych ludzi i musimy nauczyć się żyć w nieznanym nam jeszcze otoczeniu, jedno czego tak naprawdę pragniemy, to akceptacja ludzi dookoła nas i poczucie, że pasujemy tutaj, że jesteśmy jednym z członków danej grupy. To nie to samo, co pragnienie upodobnienia się do innych i bycia takim, jak wszyscy – przecież pomimo różnic w wyglądzie, zachowaniu czy naszych poglądach można przyjaźnić się, lubić, kochać, współdziałać i współpracować. Jest to jednak możliwe pod pewnym warunkiem – jeśli zachowujemy wobec siebie nawzajem szacunek, wykazujemy tolerancję i akceptację. To bardzo trudne słowa i jeszcze trudniejsze zadania, które stają przed każdym człowiekiem, bez względu na jego wiek i doświadczenie.

- Moi drodzy – rozpoczęła pani wychowawczynie, gdy po apelu wszystkie klasy rozeszły się do swoich sal – rozpoczynamy kolejny rok szkolny. Przed nami jak zwykle ogrom pracy, nowe wyzwania i mam nadzieję, niezapomniany czas. Do naszej klasy dołączy nowa uczennica, Adela. No, chodź tutaj, pokaż się.
- Adila – dziewczyna nieśmiało poprawiła nauczycielkę – Mam na imię Adila.
- Ale dziwnie – skomentował jeden z chłopców siedzących w tylnym rzędzie, a po sali rozległ się cichy śmiech. Adila poczuła jak jej policzki zaczynają się czerwienić i w jednej chwili zrobiło jej się gorąco.
- Spokojnie! – nauczycielka zmierzyła chłopaka surowym wzrokiem – Adilo, powiedz nam coś o sobie. Skąd przyjechałaś?
- Z Poznania. Przeprowadziłam się tutaj miesiąc temu...
- Z Poznania? A wygląda jakby bardziej egzotycznie – kolejny żart chłopaka wzbudził salwę śmiechu u pozostałych uczniów. Adila poczuła jak miękną jej kolana a żołądek zaciska się w wielki, niezwykle ciasny supeł. Gdyby mogła, najchętniej zapadłaby się teraz pod ziemię.
- Kowalski, jeszcze nawet nie minął jeden dzień, a ty opuścisz szkołę z uwagą w dzienniku – wychowawczynie zganiła ucznia i poklepała Adilę po ramieniu – Siadaj tam, gdzie jest wolne – zwróciła się do dziewczyny, po czym poleciła wszystkim wyciągnąć zeszyty i zaczęła pisać na tablicy plan lekcji.

***

Po dwóch tygodniach w nowej szkole Adila wiedziała już dwie rzeczy – Zuza była jej prawdziwą przyjaciółką i bez niej na pewno nie przetrwałaby ani jednego dnia, a Kowalski zdecydowanie nie był jej przyjacielem i na pewno nigdy nim nie zostanie. Wiedziała też coś jeszcze – słowa wypowiedane przez innych potrafią równie mocno motywować i rozgrzewać, co dołować, ranić i krzywdzić. Burza jej ciemnych włosów i czarne oczy, które do tej pory zbierały same zachwyty i komplementy, stały się powodem jej odtrącenia i poniżania przez niektórych uczniów. W ciągu tych dwóch tygodni w nowej klasie usłyszała tak wiele złych i okrutnych słów, doświadczyła takiej niesprawiedliwości, jak jeszcze nigdy wcześniej. Czasami było to coś pozornie niewinnego – ot, zwykły szept i złośliwy uśmieszek, gdy pojawiała się obok, niby przypadkowe szturchnięcie na korytarzu, tajemnicze zniknięcie piórnika, czy liścik ze słowami, których nigdy nikomu nie chciałaby powtórzyć, a przez które wylała kilka łez w szkolnej toalecie. Na początku myślała, że to minie, że po kilku dniach znudzą się tym dokuczaniem i dadzą jej spokój, ale im bardziej starała się nie zwracać na to uwagi i udawać niewzruszoną, tym bardziej jej oprawcy dogryzali jej i robili na złość. Nie raz Zuza stawiała w jej obronie, za co sama obrywała, ale twierdziła, że to dla niej nic nowego i da sobie z tym radę.

***

Jak sądzicie? Jak dalej potoczyła się historia Adili i jej nowej klasy?

1. Pomyślcie o Waszym najlepszym przyjacielu. – zapiszcie wszystko to, co Was łączy, cechy, które sprawiają, że jesteście do siebie podobni – zanotujcie też wszystko to, co w was różne, wasze cechy, które są zupełnie inne. Spójrzcie teraz na swoją listę – pomimo różnic i odmienności ta osoba jest Waszym przyjacielem. Jak myślicie, dlaczego?

---

2. Co to znaczy być wyjątkowym?
  - Co sprawia, że o kimś lub o czymś mówimy „wyjątkowy”?
  - Zapiszcie na kartce cechy, które sprawiają, że tacy jesteście.

---

3. Zastanówcie się i powiedzcie swoimi słowami, jak rozumiecie zdanie „każdy zasługuje na szacunek i każdy ma obowiązek okazywać go innym”. Czy zgadzacie się z tym stwierdzeniem?

4. Pomyślcie o sytuacji, w której ktoś ocenił Was niesprawiedliwie i źle potraktował.

- Jak się wtedy czuliście?
- Co sprawiło, że doszło do takiej sytuacji?
- Co można zrobić, by samemu nie zachować się w podobny sposób i nie skrzywdzić innych swoim zachowaniem?

Tydzień 2: Omówienie

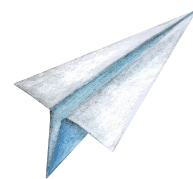
ZADANIE

Poznaj nowych przyjaciół

Dowiedzcie się więcej o sobie i innych.

Z życia wzięte!

Naucz się jak radzić sobie z błędami i jak je naprawiać.

5

Umiem w DZIĘKUJĘ

Nauka wdzięczności

4

Mapa empatii

Zrozum emocje w różnych sytuacjach

3

Bank emocji

Ile ich jest?

2

Wejdź w moje buty

Jak ludzie mogą się czuć w różnych sytuacjach?

1

POTRZEBNE MATERIAŁY

- papier
- długopis/ołówek
- przybory do rysowania/malowania

OPIS

Uczeń nauczy się więcej o sobie i osobie z pary lub grupy. W tej części dzieci będą miały szansę zbliżyć zagadnienia empatii i emocji. Mapa empatii (dzień 3) to bardzo pomocne i ważne narzędzie. Powinno być używane ze szczególną uważnością. Podczas realizacji tego zadania uczniowie będą ćwiczyć różne umiejętności komunikacyjne.

POTRZEBNE
MATERIAŁY

Papier, farby, przybory do pisania/rysowania, piłka

CELE

Główny cel:

- Wzajemnie poznanie.
- Budowanie wzajemnego szacunku pomimo różnic.

Cele:

- Stworzenie bezpiecznej strefy dla młodzieży.
- Budowanie relacji między młodzieżą.
- Wspólna zabawa.
- Nauka o emocjach.
- Nauka o życiu codziennym, rytuałach różnych osób.
- Wspieranie budowania empatii.

Założenia ogólne:

1

Poznawanie podobieństw i różnic w życiu codziennym rówieśników. Tworzenie banku emocji.

2

Zrozumienie różnych emocji. Budowanie wzajemnego zrozumienia i empatii

3

Tworzenie mapy empatii. Szczególny nacisk na zrozumienie punktu widzenia różnych stron.

4

Budowanie silniejszych relacji poprzez wspólne zainteresowania. Ćwiczenia na wyrażanie wdzięczności.

5

Nauka radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Szukanie pozytywnych stron w popełnianych błędach.

Projekt: Poznaj nowych przyjaciół

Gra w 3 zdania

Poznajmy się lepiej!

Powiedzcie o sobie 3 zdania – 2 niech będą prawdziwe, a 1 niech będzie zmyślane, ale takie, które chcielibyście, żeby było prawdą! Niech osoba z pary lub grupy odgadnie, które zdanie było nieprawdą.

Dzień w obrazkach

*Narysujcie w 8 obrazkach Wasz dzień.
Dodajcie podpis, jaka to pora dnia!*

Wymień się kartką z osobą z pary.

Czy jest coś, czego o sobie nie wiedzieliście?
W jaki sposób dzień tej osoby jest podobny lub różni się od Twojego? Jak się czujesz w różnych częściach dnia?

Bank emocji

Razem z osobą z pary pomyślcie o wszystkich znanych Wam emocjach. Zapiszcie je. Porozmawiajcie, jak nazywają się te emocje w języku tej osoby.

- Ile emocji potrafiliście znaleźć?
- Czy którekolwiek z emocji brzmią w języku polskim podobnie do ukraińskiego?

Pamiętajcie: Nie ma dobrych i złych emocji! Wszystkie są potrzebne i mówią nam coś o nas i naszych potrzebach. **Czy umiecie znaleźć inne sposoby kategoryzowania lub nazywania emocji?**

Pokaż mi emocję

Emocjonalne kalambury dla dwóch lub więcej osób.

- Przygotujcie 12 kart (małych karteczek) z różnymi emocjami (po jednej emocji na kartkę). Następnie potasujcie karty i usiądźcie naprzeciwko siebie.
- Wylosujcie kartę z emocją i spróbujcie pokazać ją za pomocą wyrazu twarzy. Nie możecie nic powiedzieć! Gdy jedna osoba odgadnie - zamieniacie się rolami. W ten sposób pokażcie sobie po 3 emocje.
- Ćwiczenie trwa do momentu, aż odgadniecie wszystkie emocje.

Projekt: Poznaj nowych przyjaciół

Spróbujcie nazwać poniższe emocje w języku osoby z pary lub grupy. Pozwólcie im opowiedzieć lub narysować, kiedy je odczuwali.

Radość

Zatroskanie

Złość

Smutek

Zranienie

Szczęście

Zagubienie

Podekscytowanie

Porozmawiaj o każdej z emocji:

1. Co robią, kiedy się tak czują?
2. Kiedy czują się smutni, lub zdenerwowani, czy możesz coś dla nich zrobić, żeby poczuli się lepiej?
3. Porozmawiajcie, jak się dzisiaj czujecie i dlaczego właśnie tak?

Projekt: Poznaj nowych przyjaciół

Rodziny emocji

Stwórzcie wspólnie „rodzinę emocji”, zapisując nazwy emocji skojarzone z emocją - „słowem kluczem”.

Stwórzcie wspólnie mapę „rodzin emocji”, zapisując nazwy emocji skojarzone z emocją - „słowem kluczem”. Ustalcie też wspólnie, czy są to emocje, które lubicie odczuwać, czy nie. Możecie dodać rysunki przedstawiające te emocje.

Warto pamiętać: Zróbcie listę w obu językach!

NAZWA EMOCJI	EMOCJE SKOJARZONE
Złość	
Strach	
Smutek	
Miłość	
Zadowolenie	
Zaskoczenie	

Wejdź w moje buty

“Wejdź w czyjeś buty”, żeby dowiedzieć się jak ta osoba się czuje. Narysuj to uczucie i wyjaśnij, dlaczego ta osoba się tak czuje.

Henio powiedział żart, z którego nikt się nie śmiał? Jak się czuje Henio?
Jak Ty byś się poczuł / poczuła?

Cała klasa wybiera gracza w zbijaka.
Nikt nie wybrał Dawida.
Jak się czuje Dawid? Jak Ty byś się poczuł / poczuła?

Twój nauczyciel matematyki pyta o wynik mnożenia, ale Zosia nie zna odpowiedzi i wszyscy się z niej śmieją.
Jak się czuje Zosia?
Jak Ty byś się poczuł / poczuła?

Marysia opowiada Julii o swoim psie.
Julia przerywa jej i opowiada o swoim.
Jak się czuje z tym Marysia?
Co byś zrobił/ zrobiła na jej miejscu?

Projekt: Poznaj nowych przyjaciół

Pomyślcie o momencie, kiedy czuliście się smutni tylko dlatego, że ktoś bliski był smutny lub kiedy byliście podekscytowani czyjąś ekscytacją.

To jest właśnie **EMPATIA**! Empatia to zdolność do zrozumienia i podzielenia się tym, co czuje ktoś inny, nawet jeśli nie jesteście w tej samej sytuacji.

- Czy uważacie, że empatia jest ważna w przyjaźni? Jeśli tak, to dlaczego lub dlaczego nie?
- Wymieńcie 5 sposobów, jak możemy okazać komuś empatię (np.: aktywne słuchanie, zadawanie pytań, docenianie różnic)

Mapa empatii

Przypomnijcie sobie, kiedy nie zgadzaliście się z kimś. Narysujcie i wypełnijcie "Mapę Empatii" (na następnej stronie), aby odtworzyć tę sytuację.

Dodajcie również co wtedy myśleliście, czuliście i zrobiliście.

Poproście osobę z pary o wypełnienie "Mapy Empatii" dla tej samej sytuacji, ale jako przeciwna osoba w sporze lub odegrajcie tę scenkę.

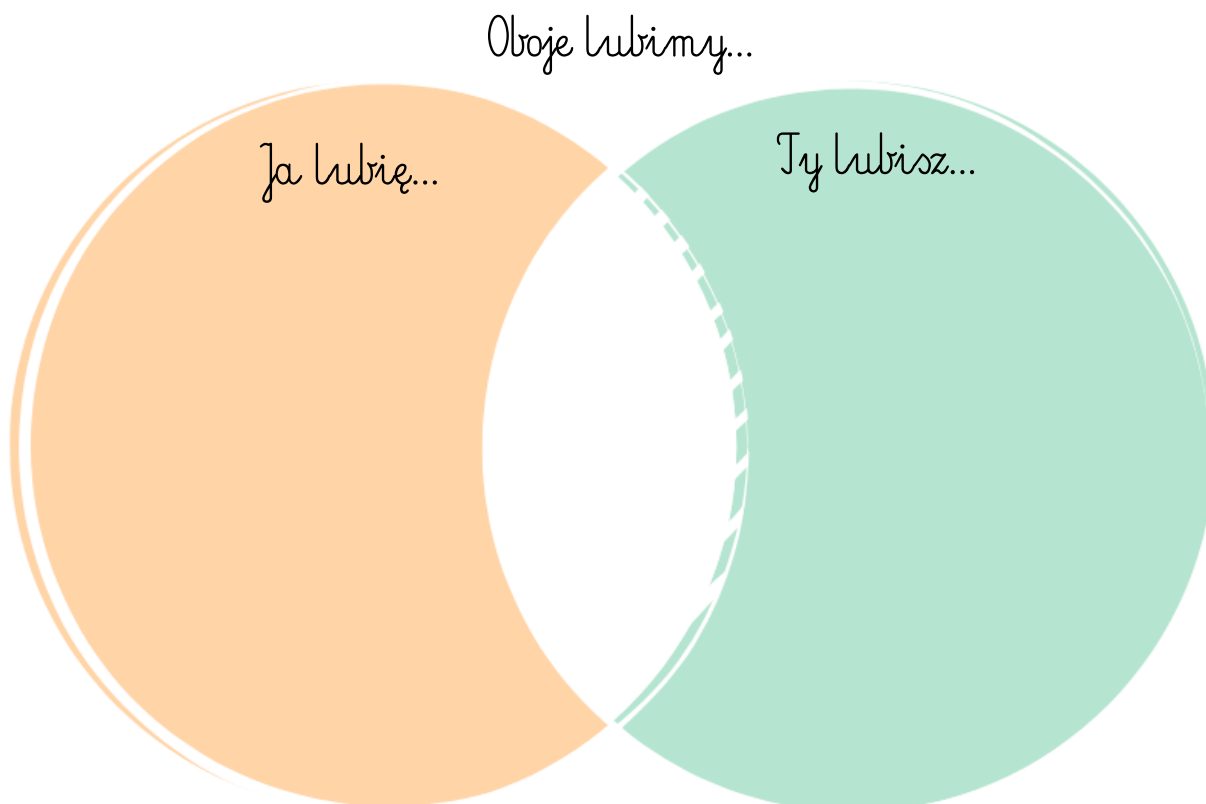
- Jak to doświadczenie zmieniło Wasze spojrzenie na tę sprawę?
- Kiedy rozumiecie już punkt widzenia drugiej osoby, czy uważacie, że wykazaliście się empatią?
- Jeśli nie, co zrobilibyście inaczej podczas konfliktu? I dlaczego?

<i>Myslałam / Myślałem</i>	<i>Czułam / Czułem</i>
<i>Opis sytuacji (fakty)</i>	
<i>Zrobiłam / Zrobiłem</i>	<i>Powiedziałam / Powiedziałem</i>

Projekt: Poznaj nowych przyjaciół

Dobra przyjaźń polega również na znalezieniu rzeczy, które razem lubicie i wykonywaniu tych czynności wspólnie.

Wypełnijcie poniższy diagram:

1. Którą z aktywności lubilibyście wykonywać razem? Spędźcie wspólnie trochę czasu właśnie w taki sposób!
2. Czy istnieje luka pomiędzy tym, co Was interesuje, a tym, w czym jesteście dobrzy? Jak możecie rozwinąć swoje umiejętności?

WYZWANIE

NAUCZCIE osobę z pary czegoś, w czym jesteście dobrzy - śpiewania, sportu, szycia, itp.

Przybijcie sobie piątkę, aby rozpocząć nowy rozdział Waszej przyjaźni!

Umiem w DZIĘKUJĘ!

Kiedy czujecie wdzięczność?
Jak możecie wyrazić wdzięczność?

Co dobrego spotkało mnie w tym tygodniu?

Co dobrego udało mi się zrobić w tym tygodniu?

Napiszcie krótką notkę dziękczynną dla osoby z pary.

Dziękuję ...

- Jeśli możecie, dajcie tej osobie tę notkę!
- Jeśli czujecie się komfortowo, pogadajcie o tym.
  - Jak się czujecie mówiąc “dziękuję”?

Projekt: Poznaj nowych przyjaciół

Z życia wzięte

Przedyskutujcie szczerze, **CO BYŚCIE ZROBILI** w każdym z poniższych scenariuszy z życia wziętych i wyjaśnijcie dlaczego. Pomyślcie razem o lepszych sposobach reagowania na każde zagadnienie.

Po 2 dniach kłótni, postanawiacie pogodzić się z przyjacielem, ale on nadal nie chce rozmawiać.

Przyjaciół był dla Was niemiły, więc postanowiliście go ignorować, a on Was obgaduje i nastawia innych przeciwko.

Będąc w sklepie, przyjaciel zachęca Was do kradzieży.

Nie macie pewności, czy Wasz przyjaciel szczerze Was przeprosza za pominięcie w swoich planach.

Czujecie, że Wasz przyjaciel jest na Was zły, ale nie wiecie dlaczego.

Pożyczyliście książkę przyjacielowi, a on, pomimo wielokrotnego przypominania, nadal jej nie oddał.

Żałujecie, że powiedzieliście przyjacielowi, żeby zostawił Was w spokoju, bo teraz chodzi z innymi i czujecie się pominięci.

- Czy wraz z osobą z pary reagujecie w ten sam sposób na trudne sytuacje?
  - Jak myślicie, dlaczego dwoje przyjaciół zareagowałoby inaczej w tej samej sytuacji?
  - Jak ta świadomość pomoże Wam być lepszymi przyjaciółmi i ćwiczyć empatię?

Komunikaty JA

Konsekwencją nazywania swoich emocji jest stosowanie **komunikatu JA**. Warto nauczyć się mówić o sobie.

Taka forma komunikowania się, przede wszystkim nie zostawia miejsca na niedomówienia i niezrozumienie. Jest to **NAJPROSTSZY** i **NAJBARDZIEJ EFEKTYWNY** sposób wyrażania siebie, a w sytuacji napięcia, konfliktu pomaga uniknąć osądzania i oskarżania, tak utrudniających osiągnięcie porozumienia.

Budowa komunikatu ja

1. Opis moich uczuć
2. Konkretny opis zachowania drugiej osoby
3. Opis konsekwencji dla mnie
4. Opis oczekiwanego zachowania
5. Ewentualne sankcje, konsekwencje

Koleżanka/Kolega opowiada o Tobie innym osobom.
Wiesz, że mówi o Tobie nieprawdę

Komunikat TY

Komunikat JA

Rodzic obiecał ci coś, na czym bardzo ci zależało, ale obietnicy nie dotrzymał.

Komunikat TY

Komunikat JA

Umówiłeś/łaś się z kolegą, że razem przygotujecie projekt. On nie zrobił swojej części w terminie.

Komunikat TY

Komunikat JA

Tydzień 3: Omówienie

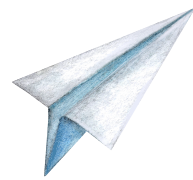
ZADANIE

Stwórz narodową markę

Jak zaprojektować nową i pozytywną markę dla kraju osoby z pary lub grupy?

Zaprezentuj narodową markę!

Stwórzcie kampanię medialną swojej marki.

Logotyp i motto marki

Zaprojektuj stronę wizualną i kluczowe przesłanie swojego kraju.

Kulturowy Szzał!

Poznajcie kulturę kraju kolegów z Ukrainy

Czym jest marka?

Dowiedzcie się, czym jest marka kraju.

Popularne wydarzenia

Poznajcie popularne wydarzenia kulturalne

1

2

3

4

5

POTRZEBNE MATERIAŁY

- papier
- długopis/ołówek
- przybory do rysowania/malowania

OPIS

Uczeń będzie wiedział więcej o kraju osoby z pary lub grupy. Podczas tego projektu nastolatki zaprojektują marki dla swoich krajów. Dowiedzą się, czym jest marka i jak można ją stworzyć. Chodzi o to, aby uczniowie byli dumni ze swojej tożsamości, a także poznawali kultury innych krajów. Jeśli jednak dzieci czują się skępowane, mogą stworzyć własne fikcyjne kraje, by wykonać te ćwiczenia.

POTRZEBNE
MATERIAŁY

Papier, przybory do pisania i kredki

CELE

Główne cel:

- Wzajemnie poznanie
- Budowanie szacunku międzyludzkiego
- Budowanie wzajemnego szacunku pomimo różnic.

Cele:

- Budowanie relacji między dziećmi.
- Wspólna zabawa.
- Postrzeganie różnic jako czegoś wartościowego.
- Wzajemne poznawanie swoich krajów.
- Wspieranie rozwoju empatii.

Założenia ogólne:

1

Poznanie rzeczy, które czynią każdy kraj wyjątkowym. Uczenie się, czym jest marka.

2

Młodzi przeprowadzają wywiad ze swoimi kolegami, aby poznać popularne wydarzenia z ich krajów.

3

Odkrywanie kultury innego kraju. Ważny czas na komunikację i refleksję...

4

Uczniowie pracują nad logotypem i motto dla swoich krajów.

5

Finalizacja projektu. Uczniowie przygotowują ulotki i prezentują markę kraju.

Projekt: Stwórz markę narodową

- Co oznacza dla Was słowo “marka”?
- Jakie rzeczy mają swoje marki? (Np. ubrania, buty, gadżety itp.).
- Jaka jest rola marki? (Np.: daje zaufanie nabywcom, itp.)

Kraje to też marka! Kiedy kraj ma silną i **POZYTYWNĄ MARKĘ** na arenie międzynarodowej, będzie bardziej atrakcyjny dla turystów, wykwalifikowanych pracowników i inwestycji.

1. Zastanówcie się nad poniższymi przykładami marek krajów, które zawierają logo i swoje motto (możecie też poszukać innych przykładów):

Południowa Afryka
Inspirujące Nowe
Drogi

Australia
Nie ma niczego
takiego, jak Australia

Etiopia
Kraj Źródła

2. Co o nich myślisz?

3. Czy kraj osoby z pary lub grupy ma jakąś markę kraju?

Zapytaj osoby wokół ciebie.

W tym projekcie stworzysz markę dla kraju swoich kolegów i koleżanek!

Flagi

Flagi zazwyczaj mają różne kolory, kształty lub symbole, które coś oznaczają

Nigeria

Zielone pasy reprezentują bogactwo, bujną roślinność i przemysł rolniczy Nigerii. Biały wskazuje na marzenie o harmonii i pokoju. Flaga zaprojektowana była przez 23-letniego studenta Michaela Taiwo Akinhunmi i po raz pierwszy oficjalnie użyta była 1 października 1960 roku.

Nepal

Ten nieoczywisty kształt symbolizuje szczyty Himalajów wraz ze słońcem i księżycem odzwierciedlającymi spokój i dystans. Karmazynowa czerwień, to kolor rhododendronu - narodowego kwiatu Nepalu, niebieskie krawędzie symbolizują pragnienie pokoju.

Poznaj i narysuj flagi Polski i Ukrainy.

- Jakie są podobieństwa i różnice między tymi dwoma flagami?
- Napiszcie, co uważasz za najbardziej znaczące we fladze Ukrainy. Będzie to świetne źródło inspiracji dla marki kraju.

Projekt: Stwórz markę narodową

Popularne wydarzenia

Przeprowadźcie wywiad z osobą z pary, żeby poznać popularne wydarzenia kulturalne z ich kraju!

Zapytajcie też:

- Dlaczego to wydarzenie jest takie popularne?
- Jak ludzie celebrują to wydarzenie?
- Co Tobie się najbardziej podoba w tym wydarzeniu?

Narysujcie dwa najpopularniejsze wydarzenia kulturalne z kraju tej osoby

WYDARZENIE 1

WYDARZENIE 2

Projekt: Stwórz markę narodową

Poznajcie kulturę kraju
osoby z pary lub grupy!

1. Przeprowadźcie wywiad, żeby dowiedzieć się więcej o tym kraju.

Jakie są niektóre zwyczaje i obyczaje?

Np.: Tajowie rzadko witają się uściskiem dłoni,
zamiast tego kłaniają się.

Co ludzie lubią robić dla zabawy?

Co zwykle robią w weekend?

**Kim są osobistości (sportowcy, gwiazdy filmowe,
artyści, pisarze, dziennikarze), które wszyscy
podziwiają i dlaczego?**

Jaka jest najpopularniejsza piosenka? Czy potraficie
się nauczyć 2 wersów i przetłumaczyć je na swój
język? Co oznaczają słowa piosenki?

Co noszą ludzie w różnych rejonach kraju? Jak
bardzo tradycyjne są te stroje? Jakich materiałów
lub technik używają?

2. Zróbcie listę, kolaż - prezentację wizualną (lub jak wolicie)
wszystkiego, czego dowiedzieliście się z wywiadu. Zawrzyjcie
co najmniej 10 pełnych zdań

Odkryjcie kulturowe DNA

Projekt: Stwórz markę narodową

Kulturowe DNA to podstawa osobowości i tożsamości marki Twojego kraju. Pokazuje nam, co ma ten kraj do zaoferowania!

1. Na podstawie wywiadów lub własnych poszukiwań, napisz 5 pozytywnych **przymiotników**, które mogą opisać kraj twojej koleżanki lub kolegi, jego ludzi, krajobrazy, itp.

--	--	--	--	--

2. Jakie jest 5 **rzeczy**, z którymi chcesz, aby ludzie kojarzyli kraj twojej koleżanki lub kolegi?

--	--	--	--	--

3. Użyj powyższych informacji, aby napisać 5 celów marki narodowej (Czyli: Jakie są ważne elementy kultury kraju osoby z pary lub grupy, o których ludzie powinni wiedzieć? Jak ludzie powinni się czuć? itp.)

Ten akapit będzie Twoim **BRIEFEM PROJEKTOWYM** i będzie stanowił ramy tego, czym będzie się charakteryzować Twoja marka kraju.

Projekt: Stwórz markę narodową

Zaprojektujcie logotyp i slogan - motto kraju swoich kolegów!

LOGOTYP

jest graficzną reprezentacją lub symbolem często unikalnie zaprojektowanym w celu natychmiastowego rozpoznania.

SLOGAN

to łatwo zapamiętany zwrot używany jako powtarzające się wyrażenie idei lub celu

1. Jakie są przykłady logotypów, które znacie? Co sprawia, że odnoszą one sukces? Niektóre popularne logotypy:

open happiness™

Think different.

2. Naszkicujcie co najmniej 5 różnych logotypów wymyślonych dla kraju swojej koleżanki lub kolegi. Jeśli wymyśliście wiele koncepcji logo, skupcie się na tych najmocniejszych, a słabe odrzućcie.

3. Podzielcie się nimi z resztą klasy i zbierzcie ich opinie.

PORADA: Nie bierzcie krytyki osobiście. Bądźcie otwarci na opinie innych i eksperymentujcie z sugerowanymi zmianami.

Powtórzcie ten sam proces, aby stworzyć slogan – motto poznawanego kraju.

Projekt: Stwórz markę narodową

Narysujcie na nowej kartce swoje ostateczne logo dla kraju Waszych kolegów. Następnie przygotujcie plan promocji:

1. Napisz scenariusz **1-minutowej reklamy radiowej** kraju swojej koleżanki lub kolegi.
2. Naszkicuj i udekoruj ulotkę zapraszającą do odwiedzin kraju osoby z pary lub grupy. Przykład:

Zamieść kilka szczegółów dotyczących głównych atrakcji turystycznych wraz z logo i sloganem - motto kraju.

Zaprezentuj narodową markę

Podzielcie się z innymi Waszą marką kraju, reklamą radiową i ulotką. Zachęcajcie ludzi do zadawania pytań. Zbierzcie opinie na temat reklamy radiowej i ulotki.

- Jak się czujecie po stworzeniu własnej marki dla kraju Waszych kolegów?
- Co było najłatwiejsze? Co sprawiło Wam trudności?
- Jakie są podobieństwa i różnice kulturowe i nie tylko w Waszych krajach?

Tydzień 4: Omówienie

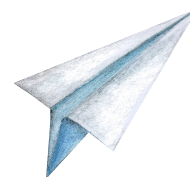
ZADANIE

Dzielimy się opowieściami

Czego możemy się nauczyć z legend?

Podsumowanie z morałem

Stwórzcie legendę z przekazem i nadzieją.

5

Z legendą przez świat

Poznajcie legendę z kraju osoby z Twojej pary lub grupy.

4

Przeniesiona legenda

Wyobraźcie sobie, że legenda, którą znacie ma miejsce w kraju osoby z pary lub grupy.

3

Znane i lubiane

Przypomnijcie sobie legendę ze swojego kraju.

2

Jak się tworzy dobre historie?

Poznajcie strukturę: początek, rozwinięcie i zakończenie.

1

POTRZEBNE MATERIAŁY

- papier
- przybory do pisania/rysowania

OPIS

Uczniowie poznają konstrukcję historii, legend i opowieści. Podczas tej części, dzieci poznają legendy z różnych krajów oraz będą miały okazję stworzyć swoje własne. Skupią się na kreatywności i ćwiczeniu swobodnego przemawiania.

POTRZEBNE
MATERIAŁY

Papier, przybory do pisania i kredki

CELE

Główne cel:

- Wzajemnie poznanie
- Budowanie szacunku do tego, co czyni ludźmi różnymi.

Cele:

- Stworzenie bezpiecznej strefy dla dzieci.
- Budowanie relacji między dziećmi.
- Wspólna zabawa.
- Nauka opowiadania historii w sposób zaangażowany.
- Pisanie historii wg. wzoru: początek, rozwinięcie i zakończenie.
- Tworzenie historii z pozytywnym i dobrym przesłaniem.

Założenia ogólne:

1

Poznanie legend z własnego kraju. Nauka struktury trójaktowej - podstawowej zasad tworzenia historii.

2

Wzajemne opowiadanie legend i nauka idiomów w różnych językach.

3

Przekładanie legendy na teraźniejsze czasy. Inne, nowe spojrzenie na znane legendy.

4

Słuchanie w skupieniu i nauka koncentracji myśli. Poznawanie nowych legend i opowieści.

5

Pisanie historii z dobrym i pozytywnym przesłaniem.

Projekt: Dzielimy się opowieściami

Burza mózgów

Czego możemy się nauczyć od starszych pokoleń poprzez historie, bajki i legendy?

Legendy

były opowiadane i przekazywane z pokolenia na pokolenie. Wiele z nich przetrwało w formie przekazów ustnych, inne zostały zapisane. Większość legend posiada wprowadzenie bohatera, zwierzęta, które mówią i szczęśliwe zakończenie, podczas którego Nasz bohater wyciąga lekcję na całe życie - tzw. Morał.

Przypomnijcie sobie jakąś legendę ze swojego kraju (może być z książki, którą czytaliście, lub taką, którą kiedyś usłyszeliście)

Jeśli nie pamiętacie żadnej legendy, poproście nauczyciela, lub kogokolwiek innego, żeby opowiedział Wam jakąś historię. A potem porozmawiajcie na ich temat.

- Która legenda spodobała się Wam najbardziej?
- Czy jest taka legenda, którą wszyscy znacie?
- Który bohater zrobił na Was największe wrażenie?

Przeanalizujcie strukturę swojej legendy z wykorzystaniem dramatycznej struktury trójaktowej.

POCZĄTEK

Ustawienie: czas i miejsce

ROZWINIĘCIE

Konfrontacja

ZAKOŃCZENIE

Rozwiązanie i moral

Przedstawia czytelnikowi miejsce, czas, bohaterów oraz sytuację lub problem (konflikt), w którym znajdują się bohaterowie oraz ich cele.

To tutaj skoncentrowana jest większość historii i tworzy emocjonalną podróż głównego bohatera. Bohater napotyka serię problemów do pokonania, z których każdy prowadzi do kryzysu, który w ostateczności prowadzi do punktu zwrotnego opowieści - ta część nazywana jest PUNKTEM KULMINACYJNYM.

Ta część pokazuje, jak bohater rozwiązuje swój problem. W tym miejscu historia dobiega końca.

Dla znanej legendy napiszcie, co wydarzyło się na początku, w rozwinięciu i na zakończeniu.

- Napiszcie po 3-5 zdań na każdą część struktury (akapit).
- Upewnijcie się, że każde zdanie posiada **czasownik** i **przymiotnik**.
- Upewnijcie się, że używacie **spójników** do łączenia zdań.

Projekt: Dzielimy się opowieściami

Opowiedzcie kolegom i koleżankom legendę ze swojego kraju i omówcie poniższe pytania:

1. Które części opowieści wydały się Wam interesujące?
2. Kim byli bohaterowie opowiadania? Czy byli to ludzie czy zwierzęta?
3. Gdzie rozgrywała się akcja tej legendy? W mieście? W lesie? Na jakiej podstawie to stwierdziliście?
4. Czy była w tym jakaś magia?

Napiszcie swoje odpowiedzi na te pytania, a następnie podzielcie się z kimś innym!

- Jakie uczucia wywołała ta historia? Jak myślicie, jakie elementy legendy lub postaci sprawiły, że poczuliście się w ten sposób?
- Jaki morał płynie z tej opowieści?
- Czy uważacie, że ktoś z innym doświadczeniem życiowym lub ktoś, kto dorastał w innym kraju, rozumiałby morał tak samo jak Wy? Dlaczego?

IDIOM - konstrukcja językowa, której znaczenie ma charakter swoisty, tj. nie daje się wyprowadzić ze znaczenia jej poszczególnych części składowych

Zapoznaj się z przykładami idiomów w języku angielskim

Jakie przykłady idiomów znacie w Waszych krajach?
Jak myślicie, dlaczego używają idiomów?

- Porozmawiajcie i stwórzcie listę 10 słów, zwrotów lub idiomów, których ludzie często używają w kraju osoby z pary lub grupy.
- Napiszcie je na małych karteczkach i włóżcie do torby lub kapelusza.
- Jeden z graczy wyciąga kartkę papieru, nie widząc jej.
- Gracz tworzy dialog lub krótki skecz, który zawiera słowo użyte w odpowiednim kontekście. Poproście kolegę lub koleżankę z Ukrainy, żeby sprawdzali poprawność ich użycia!

Projekt: Dzielimy się opowieściami

Dziś opowiecie swoją ulubioną legendę przekładając ją na dzisiejsze czasy!

1. Jak zmienicie swoją legendę, tak by miała ona miejsce w kraju osoby z Twojej pary lub grupy?

Pomyślcie o imionach bohaterów, rzeczach, ubraniach, miejscach, rozmowach między bohaterami, idiomach, których użyliby bohaterowie itp.

W oryginalnej wersji	W Twojej wersji

2. W polu “W Twojej wersji” opiszcie te elementy, które chcecie zmienić z wersji oryginalnej.

Projekt: Dzielimy się opowieściami

Poznajcie legendę z kraju osoby z pary lub grupy!

1. Poproście osobę z pary lub grupy, żeby opowiedziała Wam jakąś popularną legendę ze swojego kraju. Dowiedzcie się również:

- Jaką historię często opowiadali Wam rodzice, opiekunowie lub dziadkowie?
- Ulubiona legenda, której lubiliście słuchać w dzieciństwie?
- Jaką historię przenosi się z pokolenia na pokolenie w tym kraju?

Zapiszcie tę historię, którą usłyszycie. Użyjcie różnych kolorów, aby określić początek, rozwinięcie i zakończenie.

POCZĄTEK

Pewnego razu...
Dawno temu...
Pewnej nocy...
Zdarzyło się to...

ROZWIĘNIĘCIE

Potem...
Następnie...
Później...
Wkrótce...

ZAKOŃCZENIE

W końcu...
Na zakończenie...
Na sam koniec...
Ostatecznie...

Porównajcie wraz z osobą z pary lub grupy legendy ze swoich krajów korzystając z diagramu.

Moja legenda   Twoja legenda

Projekt: Dzielimy się opowieściami

Co sprawia, że historia jest interesująca?
Jak myślicie, jaki wpływ mają legendy na kulturę kraju?

Stwórzcie **WŁASNĄ LEGENDĘ** ((w 3 akapitach), która łączy elementy dwóch poznanych historii i zawiera przesłanie nadziei dla przyszłych pokoleń. Użyjcie struktury: początek, rozwinięcie i zakończenie

POCZĄTEK

ROZWINIĘCIE

ZAKOŃCZENIE

Kilka dobrych i ciepłych słów pełnych nadziei:

- Podzielcie się swoją legendą z rówieśnikami.
- Co im się podobało w tej opowieści?
- Jakie zmiany wprowadzilibyście do swojej opowieści, aby była lepsza?

Tworzenie postaci

Wybierzcie jedną postać ze swojej legendy.

Rzeczowniki
(Nazwy, cechy)

Zróbcie listę 5-8 CECH, o których możecie pomyśleć w odniesieniu do swojej postaci.
(np.: osobowość, cechy wyglądu, ubiór, itp.)

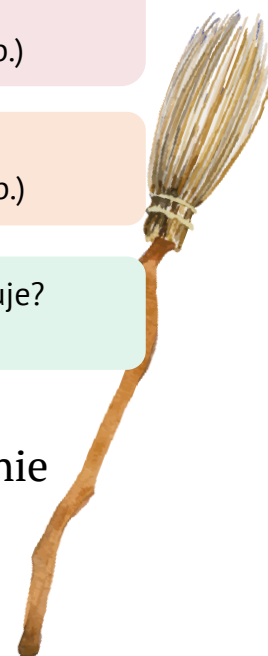
Przymiotniki
(Określają cechy)

OPISZCIE każdą z tych rzeczy na liście
(Np.: spiczasty nos, odważny charakter, itp.)

Czasowniki
(Opisują czynności)

Zapiszcie, co bohater ROBI. Czym się zajmuje?
Jak to wpływa na akcję?

Narysujcie Waszego bohatera i opiszcie go dokładnie (rzeczowniki, przymiotniki oraz czasowniki)

Przykład

CECHY

Magiczne moce
Zielone włosy
Zwiewny płaszcz
Mądra osoba

Czarodziejka

WPŁYW NA HISTORIĘ

Doradza księciu
Tworzy magiczny miecz
Dodaje tajemnicę do opowieści!

Wykorzystajcie tę strategię do opisania innych postaci w Waszej legendzie!

Jakie są najpopularniejsze gry i zabawy w kraju Twoich kolegów i koleżanek?

1. Dowiedźcie się, jakie są najpopularniejsze gry, dyscypliny sportowe i zabawy w kraju osoby z pary lub grupy?

Która z nich podoba się Wam najbardziej?

2. Wyobraźcie sobie, że musicie wytłumaczyć zasady gry osobie, która jej nie zna i do tej pory jeszcze nigdy w nią nie grała. Jak to zrobicie?

3. Jakie są zasady tej gry?

4. Zaproście do wspólnej gry i bawcie się dobrze!

- Jakie emocje wzbudziła w Was ta gra?
- Co ta gra mówi Wam o osobach, które z Wami grały?
  - Dlaczego tak sądzicie?

Co, z tego czego się nauczyliśmy, osobiście uważam za najważniejsze?

Jak wykorzystam tę wiedzę w przyszłości?

Czego jeszcze chcielibyśmy się dowiedzieć o kraju moich kolegów i koleżanek, a nie zostało poruszone w tych zagadnieniach?

Jak te zadania, które wykonaliśmy pomogły mi lepiej zrozumieć i zintegrować się z moimi koleżankami i kolegami?

---

dla nauczycieli

PRZYPISY

Materialy na licencji Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

Strona 16-18: Ta Nowa (Polski), ilustracja: Paulina Derecka, stworzone przez Instytut Edukacji Pozytywnej. Na licencji CC BY 4.0 <https://myslepozytywnie.pl/publikacje/Mysle%20pozytywnie-Ebook%20dla%20dzieci%204-8.pdf>

Jeśli podobały Ci się te materiały, poszukaj więcej na:
<https://resources.educationaboveall.org>
<https://edukacjamamoc.pl/>

*Dziękujemy
za wspólną przygodę!*

ZNAJDZIESZ NAS TUTAJ: FB: @INSTYTUTEP | INSTYTUTEP.PL

